

Кудря Оксана Володимирівна

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії і методики технологічної освіти
Полтавського національного педагогічного університету
імені В. Г. Короленка, Полтава, Україна
E-mail: pnpu174@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4602-9883>
Researcher ID: JRY-7029-2023

Нагорна Наталія Олександрівна

кандидат педагогічних наук,
асистент кафедри теорії і методики технологічної освіти
Полтавського національного педагогічного університету
імені В. Г. Короленка, Полтава, Україна
E-mail: tala.nagorna@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0017-9496>

Методичні аспекти підготовки майбутніх учителів технологій до проєктної діяльності у сфері дизайну і декоративного мистецтва

У статті визначаються методичні аспекти підготовки здобувачів освіти до проєктної діяльності у сфері дизайну і декоративного мистецтва. Проаналізовано зміст поняття «проєктна діяльність» та змістову характеристику процесу проєктної діяльності. Зауважується, що проєктна діяльність визначається як спосіб досягнення конкретних цілей через планування, організацію та керівництво, що включає чітку структуру та методологію реалізації. Розробка методики організації проєктної діяльності майбутніх учителів технологій у сфері дизайну та декоративно-прикладного мистецтва ґрунтується на чіткому розумінні особливостей освітніх компонентів даного спрямування, можливостей адаптувати освітній процес до практичних завдань. Зауважується, що використання проєктної технології навчання уможливило залучення студентської молоді до проєктної діяльності у сфері дизайну та декоративно-прикладного мистецтва, а освітні компоненти мистецького спрямування дозволяють здійснювати міждисциплінарну взаємодію шляхом співпраці здобувачів освіти різних спеціальностей, що сприяє інтенсифікації освітнього процесу. Зауважується важливість підтримки університетів у формі надання необхідних ресурсів, таких як простір для роботи та виставок, доступ до обладнання, фінансова підтримка, що забезпечує високу якість освітнього процесу. Зроблено висновок стосовно важливості фахової підготовки майбутніх учителів технологій до проєктної діяльності в галузі дизайну і декоративного мистецтва, оскільки це впливає на формування майбутніх професіоналів, готових до викликів сучасного світу, здатних реалізувати мистецькі проєкти та залучати у майбутній професійній діяльності учнівську молоді, надихати учнів на творчість й інновації.

Ключові слова: майбутній учитель технологій, декоративне мистецтво і дизайн, декоративно-прикладна творчість, національні традиції, проєктна діяльність, проєктна технологія навчання, трудове навчання.

Вступ. Фахова підготовка майбутніх учителів технологій до проєктної діяльності у сфері дизайну і декоративного мистецтва є критично важливою для розвитку освітньої галузі, оскільки вона не тільки сприяє розширенню професійних горизонтів майбутніх учителів, але й забезпечує їх здатність надихати наступні покоління учнівської молоді на творчість й інновації.

Зауважимо, що підготовка майбутніх учителів технологій до проєктної діяльності у сфері дизайну і декоративного мистецтва спрямована на виконання ними творчих проєктів, які мають на меті не тільки розвинути їхні практичні навички, але й підготувати їх до ефективної освітньої роботи з учнями. Така підготовка передбачає залучення майбутніх учителів до реалізації широкого спектру завдань – від теоретичних основ дизайну і національних традицій декоративно-прикладної творчості до практичного

застосування цих знань у створенні проєктів різного призначення. Суттєва увага приділяється формуванню компетентностей, необхідних для керівництва шкільними учнівськими проєктами, зокрема здатності планувати, організовувати і реалізувати творчі проєкти (Терещук, 2013b; Коберник, 2016; Ящук, 2008).

Питання використання проєктних технологій у технологічній освіті вивчали Л. Гриценко, О. Коберник, Л. Оршанський, А. Терещук, С. Ткачук, А. Цина, Л. Шпак, С. Ящук та інші вчені. Проєктній діяльності майбутніх учителів трудового навчання та технологій приділялася увага низки науковців та педагогів. Н. Борисенко розкрила сутність проєктної діяльності майбутніх учителів трудового навчання та технологій. С. Цвілик, В. Гаркушевський, І. Шимкова висвітлювали особливості організації проєктної діяльності майбутніх учителів трудового навчання та технологій засобами хмарних сервісів. Н. Нагорна у своїх дослідженнях акцентувала увагу на формуванні проєктно-технологічної компетентності майбутніх учителів трудового навчання у процесі вивчення основ проєктування та моделювання. Т. Газука визначала педагогічні засади організації проєктної діяльності майбутніх учителів трудового навчання у процесі вивчення спеціальних дисциплін. Г. Бреславська, Ю. Москальова, Т. Шроль розглядали проєктну діяльність як засіб формування професійної компетентності майбутнього вчителя.

Мета та завдання дослідження. Метою статті є визначення ключових методичних аспектів підготовки майбутніх учителів технологій до проєктної діяльності у сфері дизайну і декоративного мистецтва. Для досягнення мети ми проаналізували наукову та навчально-методичну літературу за проблемою дослідження, узагальнили власний педагогічний досвід.

Матеріали та методи дослідження. Під час написання статті були використані теоретичні методи. Зокрема, здійснено аналіз науково-педагогічних джерел, систематизацію й узагальнення даних.

Результати дослідження. Професійній підготовці майбутнього вчителя технологій до роботи у закладах загальної середньої освіти за напрямом декоративного й декоративно-ужиткового мистецтва, етнодизайну та дизайну у сфері технологічної освіти присвятили увагу у своїх дослідженнях такі науковці, як Ю. Бєлова, Л. Гриценко, Л. Оршанський, С. Павх, Л. Савка та інші. Вчені наголошували на важливості підвищення уваги до оволодіння студентами циклом дисциплін мистецького спрямування.

С. Павх розглядала методику підготовки вчителів технологій у педагогічних ЗВО України, акцентуючи на необхідності покращення якості освіти через удосконалення змісту дисциплін. Основний фокус дослідження нею спрямовувався на інтеграцію теоретичних, художньо-практичних і методичних компонентів. Науковиця розглядає можливості використання різних методів і форм навчання та виховання. Вона зауважує, що під час навчання студентів залучають «до творчої художньо-трудової діяльності у проблемних групах із проєктування декоративно-ужиткових виробів чи у художньо-прикладних гуртках з практичним втіленням розроблених проєктів» (Павх, 2011: 187).

Л. Оршанський висвітлював питання впровадження проєктно-технологічної системи навчання студентів декоративно-ужитковому мистецтву, в основі якої лежала розробка творчого художнього проєкту з обов'язковим втіленням його у матеріалі. Науковець розглядав питання структури проєктно-технологічної діяльності майбутніх учителів трудового навчання та побудував модель проєктно-технологічної діяльності студентів з виготовлення декоративно-ужиткових виробів (Оршанський, 2005: 407).

Відзначимо, що підготовка майбутніх учителів технологій до проєктної діяльності у сфері дизайну і декоративного мистецтва вимагає комплексного підходу, що включає теоретичну підготовку та практичне застосування навичок у реальних проєктах. Важливо забезпечити майбутніх учителів глибокими знаннями історії мистецтва, основ дизайну, композиції, кольорознавства та матеріалознавства, які є фундаментальними для розуміння і створення мистецьких та дизайнерських робіт. Практична частина має включати реалізацію різноманітних проєктів (від простих макетів до складних мультимедійних проєктів), які демонструватимуть здатність студентів аналізувати і реалізовувати дизайнерські ідеї.

Залучення до реальних проєктних завдань та їх практична реалізація на етапі навчання дає майбутнім учителям важливий досвід, який вони можуть застосувати у своїй професійній діяльності. Це також сприяє розвитку лідерських якостей, вміння вирішувати конфлікти, адаптувати плани до змінюваних обставин та керувати груповими проєктами. Освіта, що включає елементи проєктної діяльності, робить навчальний процес гнучкішим і більш змістовним, оскільки студенти бачать прямий зв'язок між теорією та її практичним застосуванням.

Передусім зупинимось на змістовій характеристиці процесу проєктної діяльності. У Енциклопедії освіти за редакцією В. Кременя проєктна діяльність визначається як конструктивна і продуктивна діяльність особистості, спрямована на розв'язання життєво значущої проблеми, досягнення кінцевого результату у процесі цілепокладання, планування і здійснення проєкту (Енциклопедія освіти, 2008).

А. Терещук пов'язує проєктну діяльність з «передбаченням майбутнього, створенням його ідеального образу, здійсненням наслідків реалізації задумів» (Терещук, 2013: 75).

К. Степанюк трактує проєктну діяльність «як складний вид діяльності, що дозволяє здійснювати проєктування і конструювання процесу навчання та застосовувати проєктну технологію засвоєння знань» (Степанюк, 2012: 118).

О. Коберник під проєктною діяльністю розуміє «специфічний вид діяльності, що спрямована на створення суттєво нових ідей, продуктів, котрі є результатом творчих пошукових зусиль особистості або колективу і мають особистісну та суспільну значущість» (Коберник, 2012: 164).

У контексті навчального проєктування в освітньому процесі проєктну діяльність здобувача освіти С. Ящук розуміє «як цілеспрямовану, самостійну, соціально, особистісно та практико-орієнтовану діяльність суб'єктів навчального процесу, спрямовану на вмотивоване досягнення свідомо поставленої мети щодо створення навчального проєкту та перспективи його практичного застосування» (Ящук, 2012: 75).

Аналіз праць науковців дозволяє відзначити, що проєктна діяльність полягає у плануванні, організації, керуванні ресурсами і виконанні роботи, спрямованої на досягнення визначених цілей у межах окремо взятого проєкту. Відрізняючись від інших видів діяльності, робота над проєктом має чітко визначені рамки за часом із специфічними завданнями та обмеженими ресурсами. Завданням проєктної діяльності є ефективно досягнення цілей проєкту на основі використання наявних ресурсів та в межах встановлених термінів.

Проєктна діяльність характеризується чіткою структурою, що включає низку таких компонентів (за С. Сисоєвою): 1) вибір теми проєкту (у межах визначеної тематики), його типу, кількості учасників; 2) розподіл завдань по групах, обговорення можливих методів дослідження, пошуку інформації, творчих вирішень; 3) самостійну роботу учасників проєкту щодо вирішення індивідуальних або групових дослідницьких, творчих завдань; 4) захист проєктів (колективне обговорення, експертиза, оголошення результатів зовнішнього оцінювання, формулювання висновків) (Сисоєва, 2005: 30–31).

Методологія проєктної діяльності включає низку таких важливих аспектів (Коберник, 2012: 85–87): на етапі визначення та планування формулюється мета проєкту, розробляється план реалізації, визначаються етапи виконання та розподіляються завдання між учасниками; на стадії організації здійснюється мобілізація необхідних ресурсів, які можуть включати людський капітал, фінанси, техніку та інформаційні технології. Виконання проєкту означає безпосередню реалізацію запланованого, керування процесами та вирішення поточних завдань.

Суттєвим аспектом є моніторинг і контроль, де керівник проєкту або команда відстежує прогрес і порівнює досягнуті результати із запланованими цілями. Це дозволяє оперативно вносити корективи та адаптувати управління проєктом у відповідь на зміни умов або виклики. Завершується проєктна діяльність аналізом досягнутого, оцінкою ефективності використання ресурсів та формуванням звіту для зацікавлених сторін. Це дає можливість зробити висновки та винести певні уроки для майбутніх проєктів.

Розробка методики організації проєктної діяльності майбутніх учителів технологій у сфері дизайну та декоративно-прикладного мистецтва вимагає чіткого розуміння особливостей освітніх компонентів даного спрямування, можливостей адаптувати освітній процес до практичних завдань.

Використання проєктної технології навчання уможливорює залучення студентської молоді до проєктної діяльності у сфері дизайну та декоративно-прикладного мистецтва і починається з формування концепції проєкту, яка включає визначення цілей, аудиторії та кінцевих результатів. Студентам необхідно дослідити тему, обрати відповідні матеріали та техніки, а також розробити попередні ескізи чи макети своїх проєктів. Важливу роль відіграє наставництво викладачів, які допомагають глибше зануритися у специфіку дизайну та декоративно-прикладного мистецтва, водночас підтримуючи креативність студентів.

Під час виконання проєктів студенти мають можливість реалізувати власні ідеї, втілюючи їх у фізичні або цифрові об'єкти. Вони навчаються працювати як індивідуально, так і в командах, що дозволяє їм розвивати вміння взаємодії та співпраці, які є критично важливими у професійній діяльності. Реалізація проєктів часто супроводжується створенням детальних презентацій, обговоренням у групах та зустрічами з кураторами, що допомагає студентам отримати зворотний зв'язок та вдосконалити свої роботи.

Завершальний етап проєктної діяльності зазвичай включає публічну презентацію робіт, яка може відбуватися у формі виставок, публікацій у професійних виданнях або онлайн-портфоліо. Такий підхід демонструє досягнення здобувачів освіти широкій аудиторії.

Під час виконання та презентації проєктів, пов'язаних із декоративно-прикладним мистецтвом і дизайном, студенти вчаться не тільки техніко-технологічним аспектам роботи, але й розвивають свої аналітичні та критичні навички, які є невід'ємними для їхньої подальшої професійної діяльності. Оцінка власних робіт та аналіз зворотного зв'язку від кураторів, викладачів та однокурсників допомагає студентам удосконалювати свої творчі та професійні навички.

Відзначимо, що науковці (Ткачук, 2012; Шпак, 2020; Терещук, 2013а) розглядають проектно-технологічну діяльність як ефективну форму реалізації інновацій у процесі технологічного навчання.

Зауважимо, що проектна діяльність у навчальному середовищі часто інтегрує елементи міждисциплінарної взаємодії, включаючи співпрацю зі студентами інших спеціальностей. У Полтавському національному педагогічному університеті імені В.Г. Короленка є практика організації спільної роботи студентів, що навчаються на факультеті технологій та дизайну за спеціальностями 014.10 Середня освіта (Трудове навчання та технології), 015.00 Професійна освіта (Дизайн), 015.36 Професійна освіта (Технологія виробів легкої промисловості), над творчими проектами, пов'язаними із декоративно-прикладною творчістю із виготовлення виробів інтер'єрного призначення, пошиттям колекцій для факультетського Театру мод тощо. Такий підхід розширює перспективи студентів і дозволяє їм краще розуміти шляхи реалізації творчих проектів у реальних бізнес-сценаріях та соціальних контекстах.

У процесі організації проектної діяльності важливою є також підтримка університету, який може надавати ресурси, такі як простір для роботи та виставок, доступ до спеціалізованого обладнання, фінансову підтримку для більш амбітних проектів, а також зв'язки з професіоналами. Ці ресурси значно підвищують якість освітнього процесу та допомагають студентській молоді реалізувати їхні творчі візії на вищому рівні.

Відзначимо, що організація проектної діяльності студентів – майбутніх учителів технологій у сфері дизайну та декоративно-прикладного мистецтва – є складним, але надзвичайно корисним процесом, що формує майбутніх професіоналів, готових до викликів сучасного світу, здатних реалізувати мистецькі проекти та залучати у майбутній професійній діяльності учнівську молоддь.

Висновки. Таким чином, підготовка майбутніх учителів технологій до проектної діяльності повинна бути неперервною та включати постійне оновлення освітніх компонентів. Змістове наповнення такої підготовки має відповідати сучасним трендам у дизайні та декоративному мистецтві, а також новій інтерпретації національних традицій декоративно-прикладної творчості.

Організація проектної діяльності студентів у сфері дизайну та декоративного мистецтва є важливим аспектом їхньої освіти, який сприяє розвитку творчих, техніко-технологічних і професійних навичок. Через практичну реалізацію проектів студенти вчаться втілювати ідеї в конкретні візуальні об'єкти, співпрацювати з різними командами та адаптуватися до реальних умов роботи. Залучення до міждисциплінарних проектів розширює їхній професійний горизонт. Підтримка університетів і навчальних закладів, надання необхідних ресурсів і зв'язків з професійною спільнотою значно збагачує досвід студентів, роблячи їхню підготовку більш комплексною та ефективною.

Література

- Енциклопедія освіти / за ред. В.Г. Кременя. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
- Коберник О.М. Проектна технологія: теорія, історія, практика : монографія. Умань : ПП «Жовтий О.О.», 2012. 229 с.
- Коберник О. Проектування в системі педагогічних категорій і понять. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини*. 2016. Вип. 1. С. 158–166.
- Оршанський Л.В. Проектно-технологічна діяльність студентів у процесі виготовлення декоративно-ужиткових виробів та критерії її оцінювання. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців : методологія, теорія, досвід, проблеми*. Київ, Вінниця : Планер, 2005. Вип. 7. С. 406–412.
- Павх С.П. Удосконалення змісту підготовки майбутніх учителів технології у процесі вивчення декоративно-прикладного мистецтва. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. Серія «Педагогіка»*. 2011. № 3. С. 179–185.
- Сисоева С. Особистісно зорієнтовані технології: метод проектів : підручник для директора. 2005. № 9–10. С. 25–31.
- Степанюк К.І. Сутність поняття «проектна діяльність» та його становлення в системі освіти. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія «Педагогічні науки»*. 2012. Вип. 3 (216). С. 116–119.
- Терещук А.І. Загальні принципи проектної діяльності учнів старшої школи у процесі вивчення курсу «Технології». *Витоки педагогічної майстерності. Серія «Педагогічні науки»*. 2013. Вип. 11. С. 332–337.
- Терещук А.І. Педагогічне проектування як засіб формування змісту сучасної технологічної освіти. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія «Педагогіка»*. 2013. № 2. С. 74–79.
- Ткачук С. Проектно-технологічна діяльність як ефективна форма здійснення інновацій в освітній галузі «Технологія». *Психолого-педагогічні проблеми сільської школи*. 2012. № 40. С. 55–62.

Шпак Л.М. Проєктно-технологічна діяльність як ефективна форма реалізації інновацій у процесі технологічного навчання. *Актуальні питання економічного розвитку в сучасних умовах* : збірник наукових праць за матеріалами V Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Херсон, 26–27 березня 2020 р. / Упоряд. Т. Казакова. Херсон : ФОП «Вишемирський В.С.», 2020, С. 414–420.

Ящук С.М. Підготовка студентів до організації проєктно-технологічної діяльності учнів на уроках трудового навчання. *Педагогіка вищої та середньої школи*. 2008. С. 174–180.

Ящук С.М. Проєктна діяльність та її місце у професійній підготовці магістрів технологічної освіти. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Серія «Педагогічні науки»*. 2012. Вип. 21. С. 67–72.

Methodological aspects of training future technology teachers for project activities in the field of design and decorative arts

Kudria Oksana

*PhD in Pedagogy (Candidate of Pedagogical Sciences), Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Theory and Methods of Technological Education
Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University, Poltava, Ukraine*

Nahorna Nataliia

*PhD in Pedagogy (Candidate of Pedagogical Sciences), Assistant of the Department of Theory
and Methods of Technological Education
Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University, Poltava, Ukraine*

The article defines methodological aspects of training students for project activities in the field of design and decorative arts. An analysis of the definition of the concept of "project activity" and the substantive characteristics of the project activity process was carried out. It is noted that project activity is defined as a way of achieving specific goals through planning, organization and management, which includes a clear structure and implementation methodology. The development of the methodology for the organization of project activities of future technology teachers in the field of design and decorative and applied arts is based on a clear understanding of the features of the educational components of this direction, the possibilities of adapting the educational process to practical tasks. It is noted that the use of project learning technology enables the involvement of student youth in project activities in the field of design and decorative and applied arts, and the educational components of the artistic direction allow for interdisciplinary interaction through the cooperation of students of various specialties, which contributes to the intensification of the educational process. The importance of supporting universities in the form of providing necessary resources, such as space for work and exhibitions, access to equipment, financial support, which ensures high quality of the educational process, is noted. A conclusion was made regarding the importance of professional training of future technology teachers for project activities in the field of design and decorative arts, as this not only affects the formation of future professionals, ready for the challenges of the modern world, able to implement art projects and involve young students in future professional activities, inspire students on creativity and innovation.

Keywords: *future technology teacher, decorative art and design, decorative and applied creativity, national traditions, project activity, project technology of education, labor training.*

References

Entsyklopediia osvity [Encyclopedia of education] (2008) / Akad. ped. nauk Ukrainy [holovnyi red. V.H. Kremen]. K.: Yurinkom Inter, 2008. 1040 s. [in Ukrainian].

Kobernyk, O.M. (2012). *Proektna tekhnolohiia: teoriia, istoriia, praktyka: monohrafiia* [Design technology: theory, history, practice: monograph]. Uman: PP Zhovtyi O.O. 229 s. [in Ukrainian].

Kobernyk, O. (2016). *Proektuvannia v systemi pedahohichnykh katehorii i poniat* [Projecting in the system of pedagogical categories and concepts]. *Zbirnyk naukovykh prats Umanskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Pavla Tychyny*. Vyp. 1. S. 158–166. [in Ukrainian].

Orshanskyi, L. V. (2005). *Proektno-tekhnolohichna diialnist studentiv u protsesi vyhotovlennia dekoratyvno-uzhytkovykh vyrobiv ta kryterii yii otsiniuvannia* [Encyclopedia of education]. *Suchasni informatsiini tekhnolohii*

ta innovatsiini metodyky navchannia u pidhotovtsi fakhivtsiv : metodolohiia, teoriia, dosvid, problemy : zb. nauk. prats. K. ; Vinnytsia : Planer. Vyp. 7. S. 406–412. [in Ukrainian].

Pavkh, S.P. (2011). Udoskonalennia zmistu pidhotovky maibutnikh uchyteliv tekhnolohii u protsesi vyvchennia dekoratyvno-prykladnoho mystetstva [Improving the content of the training of future teachers of technology in the process of studying decorative and applied art.]. *Naukovi zapysky Ternopilskoho nats. ped. universytetu im. V.Hnatiuka. Serii: Pedahohika. № 3. S. 179–185. [in Ukrainian].*

Sysoieva, S. (2005). Osobystisno zorientovani tekhnolohii: metod proektiv [Personally oriented technologies: project method]. *Pidruchnyk dlia dyrektora. № 9-10. S. 25–31. [in Ukrainian].*

Stepaniuk, K.I. (2012). Sutnist poniattia “proektna diialnist” ta yoho stanovlennia v systemi osvity [The essence of the concept of “project activity” and its formation in the education system]. *Visnyk Cherkaskoho natsionalnoho universytetu : Serii “Pedahohichni nauky”. Cherkasy : Vyd. ChNU imeni Bohdana Khmelnytskoho. Vyp. 3 (216). S. 116–119. [in Ukrainian].*

Tereshchuk, A. (2013). Zahalni pryntsypy proektnoi diialnosti uchniv starshoi shkoly u protsesi vyvchennia kursu “Tekhnolohii” [General principles of project activity of high school students in the process of studying the “Technology” course]. *Vytoky pedahohichnoi maisternosti. Serii : Pedahohichni nauky. 2013. Vyp. 11. S. 332–337. [in Ukrainian].*

Tereshchuk A.I. Pedahohichne proektuvannia yak zasib formuvannia zmistu suchasnoi tekhnolohichnoi osvity [Pedagogical design as a means of forming the content of modern technological education]. *Naukovi zapysky [Ternopilskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatiuka]. Serii : Pedahohika. № 2. S. 74–79. [in Ukrainian].*

Tkachuk, S. (2012). Proektno-tekhnolohichna diialnist yak efektyvna forma zdiisnennia innovatsii v osvittii haluzi “Tekhnolohiia” [Project-technological activity as an effective form of implementing innovations in the educational field “Technology”]. *Psykhologo-pedahohichni problemy silskoi shkoly. № 40. S. 55–62. [in Ukrainian].*

Shpak, L.M. (2020). Proektno-tekhnolohichna diialnist yak efektyvna forma realizatsii innovatsii u protsesi tekhnolohichnoho navchannia [Project-technological activity as an effective form of implementing innovations in the process of technological education]. *Aktualni pytannia ekonomichnoho rozvytku v suchasnykh umovakh: zbirnyk naukovykh prats za materialamy V Useukrainskoi naukovy-praktychnoi konferentsii – Kherson, 26-27 bereznia 2020 r. / Uporiad. T.Kazakova. Kherson: knyzhkove vyd-vo FOP Vyshemyrskyi V.S. S. 414–420. [in Ukrainian].*

Iashchuk, S.M. (2008). Pidhotovka studentiv do orhanizatsii proektno-tekhnolohichnoi diialnosti uchniv na urokakh trudovoho navchannia [Preparation of students for the organization of project-technological activities of students in labor training lessons]. *Pedahohika vyshchoi ta serednoi shkoly: Zb. nauk. prats № 22. Spetsialnyi vypusk: Formuvannia profesiinoi kompetentnosti maibutnikh pedahohiv. 2008 / Redkol.: Buriak V.K. ta in. Kryvyi Rih: KDPU. S. 174–180. [in Ukrainian].*

Iashchuk, S.M. (2012). Proektna diialnist ta yii mistse u profesiinii pidhotovtsi mahistriv tekhnolohichnoi osvity [Project activity and its place in the professional training of masters of technological education]. *Visnyk Hlukhivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Oleksandra Dovzhenka. Ser. : “Pedahohichni nauky”. Vyp. 21. S. 67–72. [in Ukrainian].*

Accepted: June 19, 2024